

168. Van Dale, de letter K (6)

1. Op de gewestelijke kermisdrie is ze zwanger geraakt. Was dat nu het hele kerseneten? Een keskedi is een zwarte kapucijner. Een ketella (cassave) bevat veel zetmeel. De titel van een laatmiddeleeuws handboek voor de bestrijding van ketters is 'Hamer der ketters'. De ketterij is de heresie, de ketterverbranding is het autodafe en een ketterhemd is een sanbenito. De kettingzang is de canon. Een kettingbotsing is een kop-staartbotsing. De biljarters gingen informeel een potje keuen. Men vond er een Franse, een mediterrane, een Hollandse en een macrobiotische keuken. De geiser was stuk. Keukenfrans en keukenmeidenfrans zijn hetzelfde als kookboekenfrans. Daar is schraalhans keukenmeester en hij spreekt keuken- of potjeslatijn. Gillende keukenmeiden zijn een zeker luidruchtig vuurwerk.

2. De titel van een bekend oud kookboek is 'Aaltje, de volmaakte en zuinige Keukenmeid'.

3. Een keukenpiet is een pottenkijker, een keukenprins is dat zeker niet. Het volk noemt bonenkruid keule. Aan boord van de keulenaar voerde de Keulenaar het schip, een samoreus, voorbij Keulen. Aan boord waren Keuls aardewerk, een Keulse pot en Keuls water oftewel eau de cologne.

4. Een keurkorps, dat zijn elitetroepen. De apk in Nederland is de algemene periodieke keuring (van auto's). De Keuringsdienst van Waren heet nu anders (VWA, Voedsel- en Warenautoriteit). Althans, volgens Van Dale. Het donorprincipe gebiedt ons echter te schrijven: Voedsel en Waren Autoriteit. Zo doen ze dat zelf. De ANWB heeft keuringstations.

5. Een keurnagel is een centerpons. Het keurslijf van de etiquette is nauwsluitend en laat weinig ruimte. De Grote Keurvorst leefde van 1640 tot 1688. De dreumesen werden gestraft voor een keutel en drie knikkers. Getrouwd ben je in de kevie. Kevlar is een bepaalde aramidevezel.

6. De keynesianisten hangen de keynesiaanse economie aan. De g.g.d. van 12 en 18 is 6, het k.g.v. ervan is 36. De KI (KIB) is de Kamer van Inbeschuldigingstelling en ki is kunstmatige inseminatie. De KHR duidt de Cambodjaanse riel aan en de KGS de Kirgizische som.

7. De kilohertz wordt afgekort tot kHz. In Israël zijn er meerdere kibboetsen, bewoond door kibboetsniks. De kibla is richting Mekka. Het KIDD- of KISS-syndroom kun je beter niet hebben. Een kidneybean of -boon is een nierboon. De kidoesj – sinds kort met één d – is sabbatswijding. Een kiebitzer kan bij het schaken heel hinderlijk zijn. De look-zonder-look heet ook wel witte kiek (knoflookkruid). In zijn blauwgeruite kiel draaide Michiel aan het grote wiel. Hij werd gekielhaald. Het was maar kielekiele, op het nippertje. Een kiemblaasje is een blastula. Het hymenium is het kiemvlies. Ze verklaarden me voor kierem (kierewiet). Kiezen op elkaar!

8. Je hebt ons hele uitstapje verrinneweerd! De ecu is verouderd, maar de écu is nog veel ouder.

9. Sommigen zeggen ceremoniën, anderen zeggen ceremonieën. Wat vindt je moeder van die druïdedienst? De fluoridetoevoeging aan het water is nuttig. De IT'ster was aan het ja knikken, zij was zeker geen jaknikster, geen jazus [niet in VD]. Daar stond hij dan met zijn mond vol tanden, molaren en premolaren. Kiesjeliesj is een synoniem van hamansoren en hoort bij Poerim. Een kieskauw kan best ook een zoetekauw zijn. Kiezellei (lydiet) is een jaspisachtig geaderde steensoort. Kiezelsinter (geiseriet) bevindt zich rond de mond van een geiser. Je kunt beter het hazenpad kiezen. Een kijkepot of kijk-in-de-pot is een janhen oftewel pottenkijker. Hij liep in de kijkerd.

10. Een voorzetrui van ondoorzichtig gekleurd of beschilderd glas is een chassinet.

11. Hij durfde niet te kikken, dat ze daarop zou kicken. Hij was het midden tussen een kouwe en een opgeblazen kikker. Bij voetbal moet je kiks en hebben. Een KB is 24 bytes meer dan een kB.

12. Ze kreeg een zevenmaands kindje. Prins Willem III was een Kind van Staat. Weeskinderen zijn 's lands kinderen. Een kind der Fortuin is een gelukskind. De Kinderkruistocht vond in 1212 plaats. Kinderpoeder heet ook lycopodium en het kinderplantje ook kindje-op-moeders-schoot.

13. De kids smulden van de kinderbijbelverhalen. Het Openbaar Ministerie en de officier van justitie speelden onder één hoedje. Van kindsbeen af had ze een make-updoos. Kininevergiftiging is cinchonisme. Een kinkajoe is een rolstaartbeertje. Die lomperds waren behoorlijke botteriken. Een kinkhoortje is een kauri. Wil je kip kerrie of kipkerriesalade (Jaarboek 2007)?

Rein Leentfaar